

กรมการแพทย์
DEPARTMENT OF MEDICAL SERVICES

IDAT
สมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย
Infectious Disease Association of Thailand

**แนวทางปฏิบัติการปรับรูปแบบบริการ
การบริการดูแลรักษาผู้ป่วยนอก (OPD)
ในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19**

คำนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กรมการแพทย์ ตระหนักถึงความปลอดภัยของทั้งประชาชนผู้มารับบริการและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในหน่วยบริการ (2P Safety) จึงได้จัดทำ “แนวทางปฏิบัติการปรับปรุงแบบบริการการบริการดูแลรักษาผู้ป่วยนอก (OPD) ในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19” ฉบับนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติในการให้บริการแก่กลุ่มผู้รับบริการทั่วไปภายหลังจากสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 การจัดทำแนวปฏิบัติฉบับนี้ได้รับความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ ได้แก่ ราชวิทยาลัยโสต ศอ นาสิกแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมความดันโลหิตสูงแห่งประเทศไทย สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย สมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ชมรมโรงพยาบาลศูนย์โรงพยาบาลทั่วไป และชมรมผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนแห่งประเทศไทย ในการส่งผู้แทนเข้าร่วมให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความครอบคลุมในการนำไปใช้งาน ทั้งนี้แนวทางปฏิบัติฉบับนี้เป็นข้อแนะนำที่เกิดจากการระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางคลินิก ร่วมกับผู้แทนฝ่ายบริหาร เพื่อการจัดระบบบริการผู้ป่วยนอกในขณะที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งเป็นโรคอุบัติใหม่ที่ไม่เคยมีการระบาดมาก่อน และ อาจนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อทางเดินหายใจอื่น ๆ ในอนาคต

ดังนั้นแนวทางปฏิบัติฉบับนี้อาจไม่ใช่แนวทางที่ดีที่สุดหรือถูกต้องที่สุดสำหรับหน่วยบริการที่มีบริบทและศักยภาพที่แตกต่างกัน ทางคณะผู้จัดทำจึงขออน้อมรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงในครั้งต่อไป เพื่อพัฒนาแนวทางฉบับนี้ให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ปฏิบัติงานในแผนกผู้ป่วยนอก และประชาชนอย่างแท้จริง

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ประกาศกรมการแพทย์

1

แนวทางปฏิบัติการปรับรูปแบบบริการการดูแลรักษาผู้ป่วยนอก (OPD)

- การคัดกรองผู้ป่วยนอก (OPD) ในผู้ป่วยทั่วไป (Non-COVID-19 patient) 2
- Key steps เพื่อรองรับรูปแบบบริการการดูแลรักษาผู้ป่วยนอก (OPD) วิธีใหม่ 5
- รูปแบบบริการการดูแลรักษาผู้ป่วยนอก (OPD) (New Normal OPD) 5
- รายละเอียดการเตรียมการในจุดบริการต่าง ๆ 6

คณะผู้จัดทำ

7

ประกาศกรมการแพทย์
เรื่อง แนวทางปฏิบัติการปรับปรุงแบบบริการการบริการดูแลรักษาผู้ป่วยนอก (OPD)
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กรมการแพทย์ตระหนักถึงความปลอดภัยของประชาชนผู้มารับบริการด้านสุขภาพและผู้ปฏิบัติงานในหน่วยบริการ (2P Safety) จึงได้จัดทำ “แนวทางปฏิบัติการปรับปรุงแบบบริการการบริการดูแลรักษาผู้ป่วยนอก (OPD)” ในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19” ร่วมกับราชวิทยาลัยโสต คอ นสิกแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมความดันโลหิตสูงแห่งประเทศไทย สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย สมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ชมรมโรงพยาบาลศูนย์โรงพยาบาลทั่วไป และชมรมผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนแห่งประเทศไทยในการส่งผู้แทนเข้าร่วมให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความครอบคลุมในการนำไปใช้งาน ทั้งนี้แนวทางปฏิบัติฉบับนี้เป็นข้อแนะนำที่เกิดจากการระดมความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางคลินิก ร่วมกับผู้แทนฝ่ายบริหาร เพื่อการจัดระบบบริการผู้ป่วยนอกในขณะที่มีสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งเป็นโรคอุบัติใหม่ที่ไม่เคยมีการระบาดมาก่อน และอาจนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อทางเดินหายใจอื่น ๆ ในอนาคต เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและเหมาะสมยิ่งขึ้นภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรค โดยมีเป้าหมายหลัก ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความปลอดภัยต่อผู้รับบริการและผู้ปฏิบัติงาน (Patient and Personal safety : 2P Safety)
๒. การลดความแออัด ลดการรอคอยในการเข้ารับบริการ (Non-crowded)
๓. การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเสมอภาคและความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการ (Equity)

จึงประกาศมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายสมศักดิ์ อรรถศิลป์)
อธิบดีกรมการแพทย์

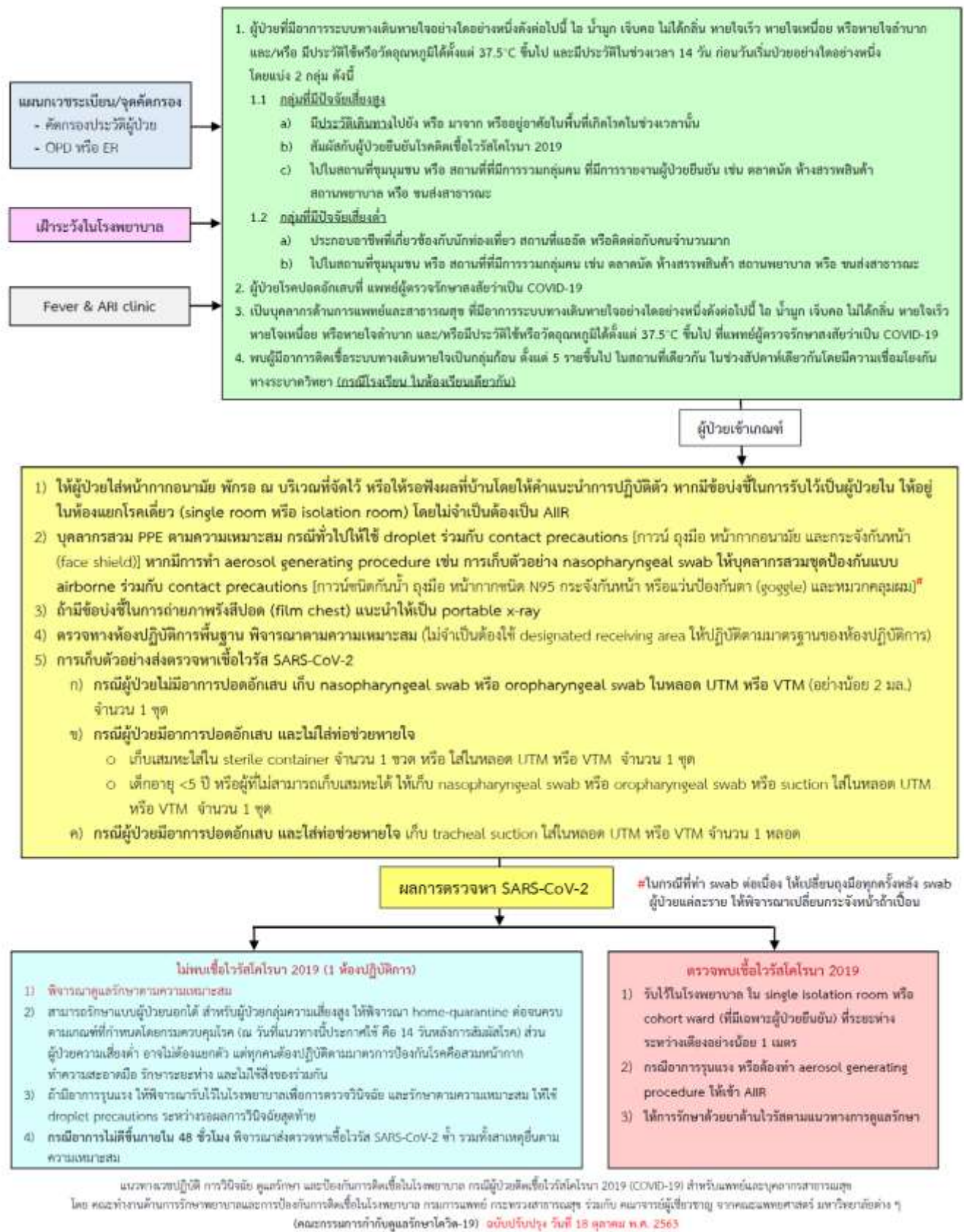
แนวทางปฏิบัติการปรับปรุงแบบบริการการดูแลรักษาผู้ป่วยนอก (OPD) ในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 การคัดกรองผู้ป่วยนอก (OPD) ในผู้ป่วยทั่วไป (Non-COVID-19 patient)

การคัดกรองโดยการซักประวัติ เพื่อหาปัจจัยเสี่ยง (Social risk factor, physical/medical risk factor) ควรดำเนินการตามแนวทางเวชปฏิบัติ การวินิจฉัย การดูแล และป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ร่วมกับการตรวจประเมินอาการ อาการแสดงก่อนการดูแลรักษาผู้ป่วยนอก

หากพบว่าผู้ป่วยที่นัดหมายมีประวัติ หรืออาการ อาการแสดงที่เข้าข่ายเฝ้าระวังการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือกลุ่มผู้ป่วยที่ต้องสอบสวนโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Patient Under Investigation: PUI) ให้แจ้งผู้ป่วยเลื่อนนัด และปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด การติดตามนัดหมายให้พิจารณาช่วงเวลาที่เหมาะสมครอบคลุมถึงระยะเวลาการกักตัวตามแนวทางปฏิบัติ

ฉบับปรับปรุง วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2563 สำหรับแพทย์และบุคลากรสาธารณสุข
แนวทางเวชปฏิบัติ การวินิจฉัย ดูแลรักษา และป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล
กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

แนวทางปฏิบัติการปรับปรุงแบบบริการการดูแลรักษาผู้ป่วยนอก (OPD) ในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19

ในการจัดบริการผู้ป่วยนอก (OPD) วิธีใหม่เป็นการนำประสบการณ์ในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 มาปรับระบบบริการเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ทั้งผู้มารับบริการและบุคลากร (2P safety) เพิ่มความสะดวกรวดเร็วให้แก่ผู้มารับบริการ และ ลดความแออัดในหน่วยบริการ โดยทางคณะผู้จัดทำได้จัดทำ key steps แยกเป็น 2 ชุด คือ **1) Key steps เพื่อรองรับรูปแบบบริการการดูแลรักษาผู้ป่วยนอก (OPD) วิธีใหม่** เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบเพื่อใช้ทั้งในช่วงที่มีการระบาดและไม่มีมีการระบาดของ COVID-19 หรือโรคติดต่อทางเดินหายใจอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และ **2) Key steps เพื่อรองรับช่วงที่มีการระบาดของโรคติดต่อทางเดินหายใจ** เพื่อเป็นมาตรการเสริมที่ใช้เฉพาะในระหว่างที่มีการระบาดของ COVID-19 หรือโรคติดต่อทางเดินหายใจอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

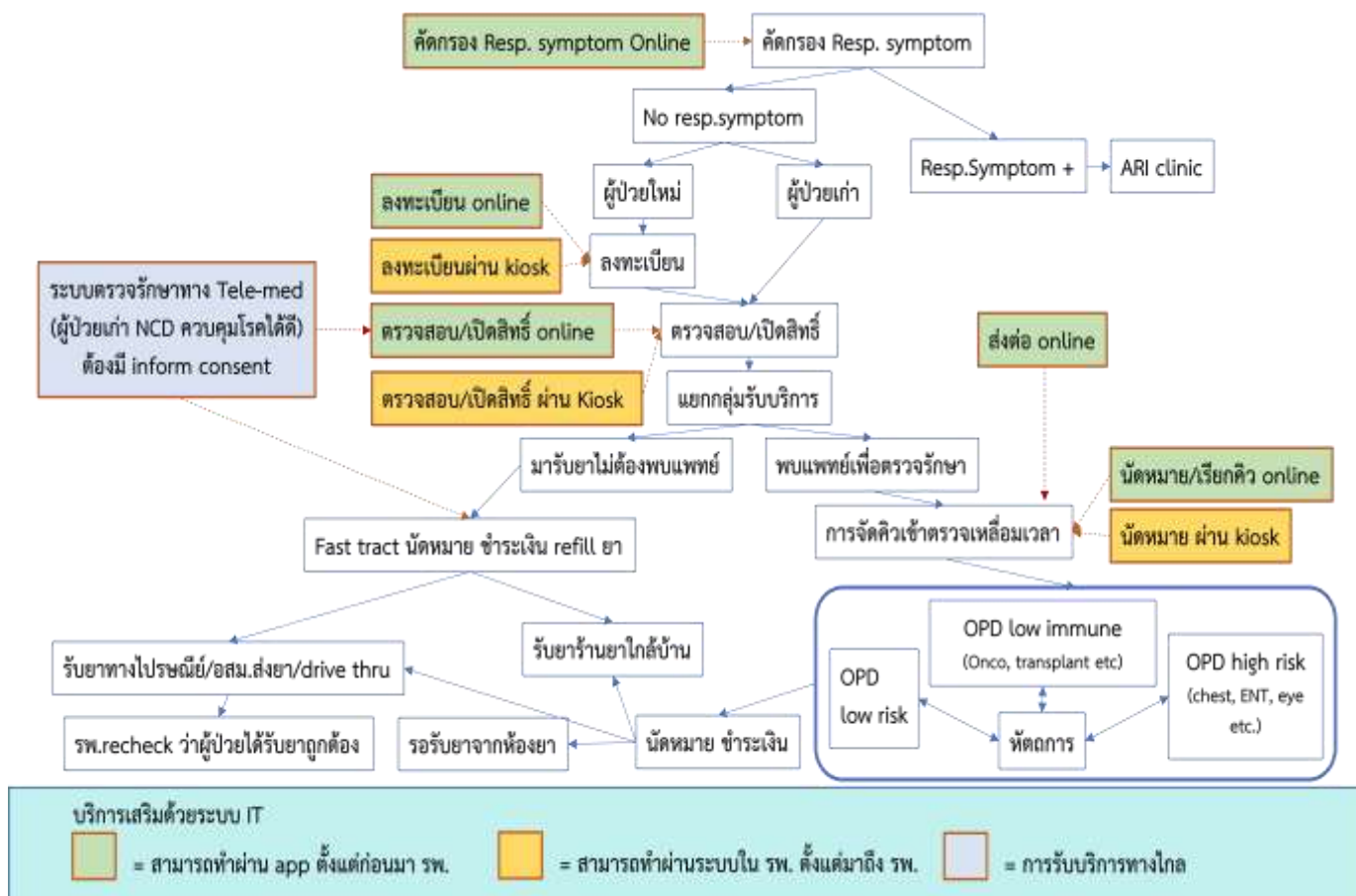
Key steps เพื่อรองรับรูปแบบบริการการดูแลรักษาผู้ป่วยนอก (OPD) วิธีใหม่

1. มีจุดคัดกรองผู้มีอาการทางระบบทางเดินหายใจ
2. มีบริการคลินิกโรคทางเดินหายใจแยกจากคลินิกทั่วไป
3. ตรวจสอบให้ผู้มาใช้บริการ ที่มีอาการทางระบบทางเดินหายใจ สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่มารับบริการ
4. มีระบบลงทะเบียน online หรือ ผ่าน kiosk และ มีระบบสำรองใช้แทนได้ทันทีที่ระบบ IT ชัดข้อง
5. มีระบบตรวจสอบ/เปิดสิทธิ์ online หรือ ผ่าน kiosk และ มีระบบสำรองใช้แทนได้ทันทีที่ระบบ IT ชัดข้อง
6. มีระบบนัดหมาย online หรือ ผ่าน kiosk และ มีระบบสำรองใช้แทนได้ทันทีที่ระบบ IT ชัดข้อง
7. มีระบบเรียกคิว online หรือ จัดคิวเหลื่อมเวลา เพื่อเข้าพบแพทย์ และมีระบบเตือนผู้ป่วยและเรียกคิวผู้ป่วยเมื่อระบบเรียกคิว online ชัดข้อง
8. มีจุดล้างมือ หรือ alcohol gel ให้บริการให้เพียงพอ
9. มีระบบ telemedicine
10. แยกห้องหัตถการความเสี่ยงสูงที่ทำให้เกิด aerosol ออกจากห้องหัตถการทั่วไป โดย จัดให้มีระบบหมุนเวียนอากาศ 6-12 Air Change/Hour (ACH)
11. มีระบบ fast tract ในการ refill ยา
12. มีระบบจัดส่งยาทางไปรษณีย์ หรือ ส่งยาโดย อสม. หรือ รับยาที่ร้านยาใกล้บ้าน หรือ drive thru (ในกรณีส่งยาทางไปรษณีย์ หรือโดย อสม. รพ. ต้องมีระบบตรวจสอบว่าผู้ป่วยได้รับยาถูกต้อง)
13. มีระบบจ่ายค่าบริการ และ ยา ด้วยการ scan QR code

Key steps เพื่อรองรับช่วงที่มีการระบาดของโรคติดต่อทางเดินหายใจ

1. ตรวจสอบให้ผู้มาใช้บริการทุกคนสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลาที่มารับบริการ
2. จัดสถานที่ให้มีการเว้นระยะห่างอย่างน้อย 1 เมตร
3. ให้บุคลากรทางการแพทย์ และ เจ้าหน้าที่สวมหน้ากากอนามัย (surgical mask) ตลอดเวลาที่ให้บริการ
4. ปรับปรุงส่วนพื้นที่ทำงานของเจ้าหน้าที่แยกจากผู้ป่วยโดยใช้ฉากพลาสติก/อะคริลิกกั้น หรือถ้าทำไม่ได้ให้เจ้าหน้าที่ใส่ face shield
5. มีการเช็ดทำความสะอาดจุดเสี่ยงสัมผัสต่างๆด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ราวจับ พนักเก้าอี้ ปุ่มลิฟต์ counter top อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง

รูปแบบบริการการดูแลรักษาผู้ป่วยนอก (OPD) (New Normal OPD)

หมายเหตุ การให้บริการคลินิกทันตกรรม และการตรวจทางห้องปฏิบัติการ กรุณาศึกษารายละเอียดใน

- New Normal in Clinical Laboratory : แนวปฏิบัติใหม่เพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการทางการแพทย์
- แนวทางปฏิบัติ การรักษาทางทันตกรรมในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 โดยสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมทาง website กรมการแพทย์ <http://covid19.dms.go.th/>

รายละเอียดการเตรียมการในจุดบริการต่าง ๆ

จุดบริการ	การเตรียมการ
ทุกจุด	<ul style="list-style-type: none"> • ตรวจสอบให้ผู้มาใช้บริการสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลาที่มารับบริการ • จัดสถานที่ให้มีการเว้นระยะห่างอย่างน้อย 1 เมตร • มีจุดล้างมือ หรือ alcohol gel ให้บริการ • ใ้บุคลากรทางการแพทย์ และ จนท. สวมหน้ากากอนามัย (surgical mask) ตลอดเวลาที่ให้บริการ • ปรับปรุงส่วนพื้นที่ที่ทำงานของเจ้าหน้าที่แยกจากผู้ป่วยโดยใช้ฉากพลาสติก/อะคริลิกกั้น หรือถ้าทำไม่ได้ให้เจ้าหน้าที่ใส่ face shield • มีการเช็ดทำความสะอาดจุดเสี่ยงสัมผัสต่างๆด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ราวจับ พนักเก้าอี้ ปุ่มลิฟต์ counter top อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง • อาจนำระบบอัตโนมัติเข้ามาช่วย เช่น ประตูอัตโนมัติ ที่เปิดประตูด้วยเท้าที่กด alcohol gel อัตโนมัติ
จุดคัดกรอง respiratory symptom	<ul style="list-style-type: none"> • อากาศถ่ายเทสะดวก เช่น อยู่กลางแจ้ง หรือในอาคารที่เปิดโล่งเปิดประตูหน้าต่างให้มีอากาศถ่ายเทเพียงพอ (≥ 2 ACH) และ/หรือ ใช้เครื่องกรองอากาศ HEPA filter • มีเครื่องวัดอุณหภูมิร่างกาย • มีแบบ form คัดกรอง respiratory symptom (ในกรณีที่ไม่ได้ทำคัดกรอง Online มา)
จุดให้บริการวัดความดันโลหิต และ kiosk	<ul style="list-style-type: none"> • มี alcohol gel ให้เช็ดทำความสะอาดร่างกายส่วนที่สัมผัสกับเครื่อง ทั้งก่อนและหลังใช้เครื่อง • เช็ดทำความสะอาดเครื่องวัด BP และ kiosk ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้ออย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง
OPD high risk OPD low immune	<ul style="list-style-type: none"> • จัดให้มีระบบหมุนเวียนอากาศ ≥ 2 ACH และอาจพิจารณาใช้เครื่องกรองอากาศ HEPA filter • OPD low immune อาจพิจารณาทำเป็นห้อง positive pressure
ห้องคัดกรอง	<ul style="list-style-type: none"> • แยกห้องคัดกรองความเสี่ยงสูงที่ทำให้เกิด aerosol ออกจากห้องคัดกรองทั่วไป • ห้องคัดกรองความเสี่ยงสูง จัดให้มีระบบหมุนเวียนอากาศ 6-12 ACH และอาจพิจารณาทำเป็นห้อง negative pressure และ/หรือ ใช้เครื่องกรองอากาศ HEPA filter
จุดจ่ายเงิน	<ul style="list-style-type: none"> • พิจารณาใช้ระบบจ่ายเงินผ่านทาง QR code

รายชื่อคณะผู้จัดทำ

1. นพ.วีรวุฒิ อิ่มสำราญ	รองอธิบดีกรมการแพทย์
2. นพ.สแกนต์ บุณนาค	ผู้อำนวยการสถาบันเวชศาสตร์สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวร
เพื่อผู้สูงอายุ กรมการแพทย์
3. ศ.พญ.เสาวรส ภัทรภักดิ์	ประธานราชวิทยาลัย ราชวิทยาลัยโสต ศอ นาสิกแพทย์
แห่งประเทศไทย
4. ศ.นพ.อภิชาติ สุคนธสรทรัพย์	นายกสมาคมความดันโลหิตสูงแห่งประเทศไทย
5. ศ.เกียรติคุณ แพทย์หญิงวรรณิ นิธิยานันท์	นายกสมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย
6. ผศ.นพ.กำธร มาลาธรรม	นายกสมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย
7. ผู้แทนสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร	
8. นพ.สุรชัย โชคครรชิตไชย	ผู้แทนชมรมโรงพยาบาลศูนย์โรงพยาบาลทั่วไป
9. พญ.สมพิศ จำปาเงิน	ประธานชมรมผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนแห่งประเทศไทย
10. นพ.วิชัย อัครภาคย์	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลน้ำพอง
11. ผู้แทนโรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์	
12. ผู้แทนโรงพยาบาลเลิดสิน กรมการแพทย์	
13. ผู้แทนโรงพยาบาลนพรัตน์ราชธานี กรมการแพทย์	

